

Mail: g121maj@gmail.com

Mobilni telefoni: 067 402 895 i 069 255 955

Centralne kancelarije: Podgorica, Hercegovska br. 13

GLAVNI GRAD PODGORICA

Građanska agenda 2022-26

IZBORNI PROGRAM

O nama:

Građanska inicijativa (GI) "21.maj" je neformalni, demokratski, multietnički i nadstranački društveni pokret koji okuplja slobodne građane i građanke koji su odani državotvornoj i antifašističkoj ideji, građanskom i demokratskom društvu, multietničkoj i multikonfesionalnoj zajednici, pravednoj i pravnoj državi, evropskim i evroatlantskim integracijama. Naš cilj je da udružimo građane koji su spremni da javno promovisu, afirmišu i brane vrijednosti i ideje na temelju kojih je konstituisan Pokret. Želimo da naše društvo, državu i lokalne zajednice učinimo humanim, inovativnim i naprednim i pritom ne želimo biti motivisani grupnim ili ličnim koristima. U središtu našeg Pokreta je buntovan, slobodan, aktivan, demokratski opredijeljen, informisan i obrazovan građanin. GI »21.maj« je jedini društveni pokret koji učestvuje na parlamentarnim izborima u Glavnom gradu. Mi na ovim izborima odbacujemo partitokratske prakse i želimo da gradska uprava bude proizvod meritokratije i posvećenosti javnom interesu. Vaš glas za ideje »21.maja« je glas za građanski politički poredak i organizaciju racionalne gradske vlasti koja će u cjelini slijediti politike demokratskog razvoja, ekonomskog prosperiteta, kulturne kreativnosti, humanog urbanizma i održivog napretka Glavnog grada.

Naši ciljevi:

Građanska inicijativa "21. maj" učestvuje na izborima za Skupštinu Glavnog grada Podgorica sa ciljem da: (1) Bude dio proevropske i građanske parlamentarne većine i na taj način doprinese formiranju transparentne, efikasne, pametne i racionalne gradske uprave; (2) Polazeći od **PET** ponuđenih inovacija bude dio gradskog tima koji će predano raditi na započetoj transformaciji Podgorice u atraktivan i privlačan evropski grad sa istorijskim utemeljenjem, građanskim i multietničkim identitetom; (3) Podstakne javne politike, gradske programe i projekte koji će omogućiti razvoj kritičke i dobronamjerne građanske zajednice, kao i produktivnih deliberativnih rasprava na svim nivoima lokalne samouprave; (4) Otvorimo gradski Parlament za građane, kako u pogledu stalnog prisustva građana sjednicama Parlamenta, tako i u pogledu permanentne komunikacije građana sa predstavnicima lokalne uprave; (5) Glavni grad učinimo mjestom

gdje dominira zelena, cirkularna i digitalna preduzetnička ekonomija, minimizira se energija fosilnih goriva, razvija se urbana kultura i respekt prema tradicionalnom graditeljskom nasljeđu i grad učinimo primjerom humanizacije prostora i postepene dekonstrukcije devastiranih gradskih površina.

Moto:

Najbolji među nama su oni koji su spremni da se nesebično posvete javnim politikama koje će omogućiti da se Podgorica razvija kao otvoreni, evropski, demokratski, inovativni, humani, zeleni, pametni i grad ljudskih prava.

Vizija:

Naša je vizija da ***Glavni grad Podgorica bude inkluzivna, aktivna i najpristupačnija lokalna demokratija i samouprava u Crnoj Gori.***

Izborni program:

Građanska inicijativa “21. maj” zalagaće se neposredno, dakle, kroz učešće u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti i/li kroz komunikaciju sa partnerskim demokratskim, građanskim, progresivnim i evropskim snagama da buduća administracija Glavnog grada Podgorica sprovodi isključivo **Građansku agendu** u čijem su fokusu kvalitet života i potrebe građana i građanki Podgorice.

Polazimo od toga da su građani ti koji imaju političku i društvenu moć, i da žele osigurati stabilno, pouzdano i dobro upravljanje, pružanje usluga koje zadovoljava potrebe i očekivanja zajednice, adekvatnu prevenciju i zaštitu od različitih rizika, prijetnji, nepogoda i nesreća i punu usmjerenost prema istinskim i raznolikim potrebama različitih kategorija stanovništva (zajednice).

Lista **“Svi za naš grad”**, kroz svoju raznoliku zastupljenost, osmišljena je tako da se unaprjeđuje razumijevanje građanstva i učešća svih građana i građanki u upravljanju Glavnim gradom.

Izborni program **Građanska agenda 2022-26** je moderan i snažan, inkluzivan i pomiriteljski, podstiče društveno učešće i angažovanost svih bez obzira na političke, vjerske ili etničke razlike, višestruko je dinamičan, inovativan i saradnički orijentisan prema različitim društvenim grupama - djeca i mladi, žene, starije osobe i osobe sa invaliditetom, manjinski narodi i druge manjinske nacionalne grupe, pripadnici_ce različitih vjeroispovijesti i vjerskih grupa kao i pripadnici_ce LGBTIQ zajednice. Program promovise pristup koji nam šalje poruku da stvari trebamo (početi) raditi drugačije.

Građanska agenda 2022-26 podstiče građane i građanke da glasaju, neposredno učestvuju u realizaciji i prate realizaciju izbornog programa. U fokusu pažnje je služenje zajednici, služenje građankama i građanima pri čemu se ogovono i prikladno razmišlja o budućnosti Podgorice

I OTVORENA POLITIKA

- **Meritokratska lokalna uprava formirana na osnovu stručnosti i iskustva** – eliminacija lojalističkog stranačkog zapošljavanja;
- **Prijateljska lokalna uprava** – stalna komunikacija gradskih funkcionera sa građanima;
- **Javnost rada** – svi prihodi i rashodi u gradskom budžetu biće u realnom vremenu prikazani na gradskom sajtu čime se otklanja potreba za primjenom Zakona o slobodnom pristupu informacijama u pogledu javnih finansija. Ova praksa bi važila i za sve ugovore koje Grad zaključi sa trećim licima;
- **Transparentni Parlament** – sjednice otvorene za građane, omladinu i predstavnike civilnog društva;
- **Deliberativne mjesne zajednice** – stalni komunikacioni punktovi otvoreni za ideje i inicijative građana;
- **Građanska agenda 2022-26** predviđa da se na području Glavnog grada Podgorica, u svim većim naseljima (mjesnim centrima) uspostave/otvore **Društveni centri/Socijalni centri** kako bi se građani (stanovnici) sa tog područja okupljali zbog različitih grupnih aktivnosti, podsticanja aktivizma, volontiranja i druženja, pružanja socijalne podrške, boljeg i kvalitetnijeg informisanja. Programski sadržaji biće dostupni za sve generacije (djecu i mlade, odrasle i starije osobe). Društveni centri će pomoći u identifikovanju problema građana/sredina i mogućih rješenja. Jednom mjesečno gradski sekretari_ke, rukovodioci_teljke javnih službi i ustanova će obavezno gostovati u društvenim centrima. Razgovaraće sa građanima/stanovnicima tog naselja, odgovorati na njihova pitanja i interesovanja i od njih tražiti mišljenje. Suština ovog pristupa je da se blagovremeno prati realizacija izbornog programa, javne politike unaprijede i još snažnije zasnuju na stavima i očekivanjima (reakciji) javnosti (građanstva). To je i način da se poboljšaju sve javne službe. U društvenim centrima redovno će se prezentovati i stajališta opozicije u odnosu na funkcionisanje javnih službi i grada kako bi se podsticao društveni dijalog, kritičko razmišljanje i korekcija politika. U društvenim centrima odvijaće se kulturni, obrazovni i rekreativni programi, snažiti građanska, ekološka i politička pismenost, posebno mladih, nuditi prostor za sastanke nevladinih organizacijama i neformalnim građanskim grupama, stanarima obližnjih stambenih objekata, prostor za čitanje, različite društvene igre... U centrima će biti i stalni punktovi za preuzimanje polovne garderobe i ispravne tehničke opreme i drugih predmeta koji će biti dalje usmjeravani prema onima kojima su potrebni (Crveni krst, resursni centri, socijalno ugrožene osobe...) a građanima će biti pružane informacije i asistencija kako da pravilno deponuju različiti otpad. Preko društvenih centara moći će biti zaprimane pritužbe na rad različitih javnih službi u domenu javnog i komunalnog reda i mira, vodosnabdijevanja i dr.

Društveni centri će zaposliti i angažovati značajan broj osoba, naročito mladog kadra. Očekujemo otvaranje, na ovaj način, oko 100 novih radnih mjesta.

- Uspostavljanje i razvijanje posebne politike prema zaštiti dobrobiti životinja, promovisanju odgovornog vlasništva i širenju partnerstava sa građanskim inicijativama u Podgorici i njenom okruženju nma koje će se prenositi dio javnih ovlašćenja.
- **Građanska agenda 2022-26** predviđa i da se svake dvije godine, kao vid javnog priznanja, dodjeljuje i posebna **Nagrada "19. decembar" za najbolju praksu** kojom bi se prepoznala i promovisala izvrsnost u radu i implementaciji projekata i programa koji su inovirali rad gradske uprave, učinili je funkcionalnijom i/li uspostavili nove usluge ili unaprijedili služenje zajednici. Intencija je da se iskaže poštovanje i zahvalnost prema službenicima organa uprave, javnih službi i ustanova, građanima i aktivistima nevladinim organizacijama i drugima a koji su poboljšali i unaprijedili služenje građanima i građankama Podgorice.

II DRUGAČIJA EKONOMIJA

- Fokus ideja – **razvijati Podgoricu kao mega Biznis zonu** sa nizom preduzetničkih povlastica, maksimalnom stopom zaposlenosti i intenzivirati prakse cirkularne ekonomije.
- Sektorski pristupi – **forsiranje Podgorice kao dinamičnog turističkog, kulturološkog i kosmopolitskog IT centra** umreženog sa obližnjim skijalištem u Kolašinu, Skadarskim jezerom, Zetom, Tuzima i Danilovgradom.
- **Građanska agenda 2022-26** promoviše i pristup da se počne razmišljati i raditi na uvođenju koncepta **besplatnog javnog prijevoza u Podgorici**. To rješenje treba biti održivo i oslobođeno svakog populizma. Besplatni prijevoz u Podgorici postepeno će se uvoditi. Prvo za određene kategorije stanovništva, poput mladih, pa za penzionere a potom i u određenim vremenskim intervalima, poput od 6 do 8 sati ujutro i od 15 do 17 sati popodne za sve građane. Namjera da se pomogne onima koji se suočavaju sa određenim ekonomskim izazovima kao i da se smanji korišćenje automobila u dolasku na posao i povratka sa istog i tako utiče na rješavanje pitanja gužvi u saobraćaju, parkinga i emisije štetnih gasova.
- **Građanska agenda 2022-26** predviđa i **Dekarbonizaciju Podgorice** prihvatajući činjenicu da globalne klimatske promjene predstavljaju izazov i za Podgoricu i Crnu Goru. Glavni grad Podgorica osnažice i podržace obrazovne i medijske inicijative o klimatskom slomu i podizanja svijesti o klimatskoj pravdi i neophodnosti prilagođavanja klimatskim promjenama. Gradska administracija, javne službe i ustanove maksimalno će optimizirati svoj vozni park i o tome redovno informisati javnost. Promovisaće se nabavka i korišćenje električnih i hibridnih vozila osim za službe koje imaju specifične i operativne zahtjeve. Zapošljeni u

gradskoj administraciji, javnim službama i ustanovama stimulisaće se da na posao dolaze biciklima, električnim biciklima i trotinetima. Javna rasvjeta nastaviće da bude energetska efikasna, a grijanje i hlađenje javnog prostora (kancelarije, šalterski prostori, muzeji, galerije...) biće sa niskim emisijama. Otvoriti oročenu zelenu agendu sa ciljem da u dogledno vrijeme javni gradski saobraćaj isključivo bude na električni pogon. Istovremeno, uraditi studiju izvodljivosti u cilju uvođenja tramvaja u gradski saobraćaj sa tendencijom obližnjeg međugradskog povezivanja. Građanska inicijativa "21. maj" insistiraće se da se u sklopu organizacije gradske uprave uspostavi i posebna Kancelarija za dekarbonizaciju Podgorice koja će zaposliti stručnjake i operativce iz ove oblasti kako bi se pratila ova pitanja, promovisala međusektorska saradnja i osiguralo redovno izvještavanje.

- Gradsku vlast transformisati u administrativnu i budžetsku podršku privatnom sektoru iz oblasti proizvodnje, ekologije, agronomije, energetike, naučnih, sportskih i kulturnih inovacija;
- Afirmisati model javnog upravljanja koji će se oslanjati na partnerstvo sa privatnim i nevladinim sektorom što podrazumijeva da se pojedini opštinski poslovi mogu transferisati na privatne firme, humanitarne, nevladine i sportske organizacije;
- Podstaci privatnu profesionalnu inicijativu koja će uz budžetsku podršku raditi na pridobijanju evropskih razvojnih i donatorskih fondova usmjerenih prema realnoj ekonomiji, civilnom društvu i javnoj infrastrukturi;
- Građanska agenda 2022-26 predviđa i kreiranje posebnog paketa mjera pod nazivom "**Dobrobit i jednakost za sve**" kojim će se naročito pažnja posvetiti građanima i građankama Podgorice koji se suočavaju sa siromaštvom i nejednakošću. Gradonačelnik **dr Ivan Vuković** posvetio značajnu pažnju razvijanju različitih servisa koji doprinose poboljšanju zdravlja i blagostanja građana i građanki Podgorice. Posebno je prepoznatljiv i uspješan njegov pristup zelenim površinama koje imaju važnu ulogu u podršci zdravlju ljudi i dobrobiti zajednice. Podgorica će usvojiti i razvijati i **sopstvene strategije** kako bi pomoglo onima koji se suočavaju sa siromaštvom kao i prevencijom mogućnosti zapadanja u siromaštvo. Podgorica će kroz blisku saradnju sa Vladom Crne Gore i drugim partnerima aktivno doprinostiti dugoročnim i održivim rješenjima. Proaktivno i posvećeno otklanjaćemo sve društvene i institucionalne nejednakosti kako bi manjinske narode i druge društvene grupe i zajednice učinili vidljivijim, bolje društveno prihvaćenim uz povećanje njihovog učešća u donošenju odluka. Naročita pažnja posvetiće se i borbi protiv tehnološkog siromaštva, naročito kod mladih, kako bi se poboljšao pristup tehnologiji, znanju i vještinama koji su potrebne za život u 21. vijeku i za savremenu ekonomiju.

III HUMANI URBANIZAM

- Forsirati izradu PUP-a Podgorice koji bi sublimirao sve utemeljene vizije i ideje gradskog razvoja, kao i stvarne potrebe održivog biznisa i građana Podgorice: humana urbanizacija, zeleni deal, akcenat na komforu i kvalitetu života građana, ideji pametnog grada, dugoročno rješavanje gradskog prevoza, podsticanje upotrebe bicikala i u kraćem roku otvoriti centar grada samo za električna prevozna sredstva;
- **Građanska agenda 2022-26** predviđa da Glavni grad Podgorica prihvati i podrži učešće stambanih zgrada u razvijanju i održavanju zelenih površina u gradu. Trenutno, stambene zgrade plaćaju cijenu vode kao drugi komercijalne korisnici. Javno preduzeće Vodovod i kanalizacija oslobodiće skupštine etažnih vlasnika plaćanja dosadašnje obavezne takse kod ugradnje vodomjera a cijena za potrošenu vodu obračunavaće se se po nižoj cijeni, jednako kao i za domaćinstva. Dodatno za sve račune koji mjesečno ne prelaze određeni iznos (na primjer do 30 eura - racionalna potrošnja), Glavni grad će refundirati 50%, na kraju godine kod uredno izmirenih obaveza.
- Redefinicija starog centra grada u cilju humanizacije prostora i razvoja uslužnih i kulturnih sadržaja;
- Spriječiti bilo koju stambenu gradnju bez dominirajuće zelene i sportske površine;
- Nastavak politike izgradnje dječjih i rekreativnih javnih parkova koji takođe postaju svojevrsni društveni centri;
- Izgradnja novog pješačkog mosta na Morači sa nizom "visećih" atraktivnih ugostiteljskih sadržaja (kafići, restorani, taverne).

IV MASOVNI SPORT

- Investiranje i održavanje brojnih javnih površina namijenjenih rekreativnom sportu i masovnoj fizičkoj kulturi;
- Formiranje posebnog Sekretarijata za sport sa ciljem primarne podrške amaterskim sportskim organizacijama i klubovima iz različitih sportskih oblasti;
- Izgradnja prikladnog atletskog stadiona u cilju dugoročnog razvoja atletskih disciplina;
- Prioritetna izgradnja istočne tribine na stadionu FK "Budućnost".

V SMJELA KULTURA

- Formiranje posebnog Sekretarijata za kulturu sa ciljem definicije Glavnog grada kao proevropskog i inovativnog kulturnog središta;
- Kulturna politika Podgorice može snažno da iskorači kroz dva bitna elementa: finansiranje kulture iz gradskog bužeta i razvoj infrastrukture i kulturne ekonomije. Evropski i kulturni identitet Glavnog grada treba osnažiti većim procentom izdvajanja za kulturu iz godišnjeg budžeta i to 4%.
- Takav iskorak može da pokrene odgovornost, inovativnost i proaktivan pristup u razvoju kulture Podgorice. Odgovornost se temelji na poštovanju osnovnih postulata savremenih kulturnih prava i kulturne raznolikosti koju treba primjeniti i promovisati u svim segmentima i modelima kulturnih izraza, primarno za kulturnu baštinu i savremeno stvaralaštvo unutar javnog sistema kulture. Inovativnost se ogleda u snaženju i bogaćenju umjetničkih i simboličkih aspekata kulturnih izraza, kroz razvoj programskih linija podrške primarno usmjerenih ka nezavisnom sektoru kulturu, ali i u razvoju kreativnih industrija. Proaktivan pristup uključuje participativne modele kreiranja kulturne politike kao strateškog programa razvoja kulture na makro i mikro nivou Glavnog grada, kao i bolju dostupnost kulturnih sadržaja i razvoja kulture koji uvažava principe decentralizacije grada koji se urbanistički razvija i širi.
- Imidžu grada i ambicioznijem pozicioniranju Podgorice na široj mapi kulture regiona i Evrope može doprinijeti jačanje sektora kreativnih industrija kroz razvoj projekta Filmskog studija i formiranja start-up sistema u oblasti digitalne postprodukcije i animacije. Podgorica na taj način može direktno uticati i na razvoj Crne Gore kao filmske destinacije, a ujedno razvijati politiku zapošljavanja mladih u novim profesijama za umjetnost i kulturu.
- Gl 21. maj zalagaće se i za osnaživanje crnogorskog kulturnog identiteta kroz politiku kulturne geografije grada koja sasvim konkretno označava trajno rješavanje prostornih aspekata važnih institucija crnogorske kulture, poput Matice crnogorske, PEN centra, Crnogorskog društva nezavisnih književnika ili festivala FIAT. Posebno ćemo raditi na politici stimulanja privatno - javnih partnerstava za prepoznavanje i uvažavanje svih oblika urbane, subkulturne i eklektične kulture od značaja za mlade i oblika umjetnosti u javnom prostoru.
- Glavni grad Podgorica intenzivno će krenuti u projekat istraživanja lokaliteta Duklja kako bi isti postao kapitalna i ključna osnova za turističku, kulturnu i istorijsku valorizaciju i prepoznatljivost Podgorice.